

Asia: Lausuntopyyntö drno KESELY/1400/2024 Saarijärven Hillonevan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelma (KESELY/1400/2024)

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Myrsky Energia Oy suunnittelee Saarijärven Hillonevan alueelle 24 voimalan tuulivoimahanketta. Hankealueen pinta-ala on n. 3 200 ha ja voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus 300 m. Hankkeen sähkönsiirron osalta tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa, jotka sijoittuvat myös joko Ähtärin kaupungin, Multian ja/tai Karstulan kuntiin.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankkeen luontoselvityksiä on tehty 2021. Tämän jälkeen hanke on laajentunut ja vuonna 2023 tehtiin selvitykset laajennusosille. Vuonne 2024 toteutettiin selvitykset nykyisen tuulivoima-alueen rajauksen mukaisesti.

Metsäkanalintujen osalta 2021 ei havaittu metson soidinpaikkoihin viittaavia havaintoja, mutta havaittiin neljä teeren soidinta. Vuonna 2023 tehdyissä selvityksissä havaittiin yksi teeren soidin. Alueelta on tehty myös yksi riekon äänihavainto. Luke näkee, että soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealue kuuluu tehtyjen lumijälkiselvitysten perusteella saukon reviiriin ja alueelta havaittiin majavan jälkiä. Luke huomauttaa, että mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee sauikko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Pintavesistöjen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin: valumavesien ohjailu, ojen selkeytysaltaat, maansiirtotöiden ajoitus, voimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden sijoitus alueelle on tehtävä lähivesistöt huomioiden. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus (erityisesti humuskuormituksen tapainen hienojakoinen aines) vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Hillonevan hankealue kuuluu metsäpeuran Suomenselän esiintymisalueeseen. Metsäpeura on perusteena hankealueen lähistöllä sijaitsevien Maaherransuo ja Aittosuo-Leppäsuo-Uitusharju Natura-alueilla. Maastoselvityksissä tehtiin myös havaintoja metsäpeurasta Hillonevan alueella.

Luken aineistojen mukaan hankealueella ja sen läheisyydessä esiintyy ympäri vuoden metsäpeuroja (luonnonvaratieto.luke.fi). Lisäksi hankealueelle ja/tai sen läheisyyteen sijoittuu useita vasallisten vaadinten elinympäristöjen ennusteen (luonnonvaratieto.luke.fi) mukaisia erittäin hyvin metsäpeuran lisääntymiselle sopivia elinympäristöjä.

Hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke (ks. Skarin ym. 2018 ja Tolvanen ym. 2023). Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Mitä enemmän alueella tai sen välittömässä läheisyydessä (5 km) säteellä on erilaisia lineaari- tai muita rakenteita, sitä enemmän luonnontilainen alue ja sen laatu metsäpeuran elinympäristönä heikkenee (esim. Wittmer ym. 2007, Whittington ym. 2011 ja anon. raportti 2022). Luke näkee myös, että muiden tuulivoimahankkeiden kanssa yhteisvaikutuksina mahdollinen Natura-alueisiin kohdistuva meluhäiriö tulee huomioida selostusvaiheessa.

Suovaltaisten Natura-alueiden verkosto muodostaa elintärkeän rungon metsäpeuran lisääntymiselinympäristöille. Merkittävä määrä metsäpeuroista kuitenkin vasoo ja hoitaa vasaan myös Natura-alueiden ulkopuolella usein Natura-alueiden tuntumassa. Yksin Natura-alueiden verkosto ei pysty ylläpitämään elinkykyistä metsäpeurapopulaatiota, koska metsäpeuralle soveltuvat Natura-alueet ovat pienialaisia ja kaukana toisistaan. Natura-alueiden ympäristön erämaat ja Natura-alueiden väliset ekologiset yhteydet ovat siksi keskeisiä elinkykyisen metsäpeurakannan säilyttämisessä.

On hyvä huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi)).

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetolajia. Hankkeen tulevaisuudessa on tärkeää huomioida erityisesti hankkeen yhteisvaikutukset suurpedoille.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten metsäpeura ja suurpedot. Hankealueen ympäristöön (35 km säteellä) sijoittuu 19 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta, joista osa rajautuu toisiinsa ja muodostaa yhdessä laajoja tuulivoima-alueita. YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatitasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen on syytä myös arvioida huolellisesti. Metsästystä tuulivoima-alueilla saattaa rajoittaa mm. riski vahingoittaa toisen omaisuutta (tuulivoimaloiden lavat) ja siihen liittyvät korvausvelvollisuudet.

Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen alustavien kyselytutkimusten ja saalistilastojen perusteella tuulivoimalla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsästykseseen ja ammuttujen hirvien määrään tuulivoima-alueilla (Zimmermann ym. 2023).

3 Lausunnon tiivistelmä

Metsäpeuran osalta tulee huomiota kiinnittää kokonaisvaikutusten arviointiin varovaisuusperiaate huomioiden. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Hankealueella voi sijaintinsa puolesta esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Hankealueella on havaittu myös saukon elinpiiriin viittavia merkkejä ja majavan jälkiä. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot ja metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Pintavesistöjen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 25.11.2024 klo 13:17:22.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: